

Egy Lóhátshow

A Látogatás – The Visit 2000

Forgács Péter kiállítása

Galeria 56

2000. január 7–február 26.

Háború van. A látvány zsoldosai egyre hevesebben ostromolják a belátás utolsó bástyáit. Néhány eszeveszett azt kiáltozza, hogy *a szépség a faló*, amelyben megbújva ott van a becsmérszett rettenet, hogy hamarosan megvakulunk. Hacsak már most nem vagyunk vakok.

A kirakat szirénszépségei közben azt éneklék, hogy gyönyörű vagyok. Gyere be! Vegyél meg! És lila dalra kel egy nyakkendő, egy ezüst felöltő láttán a néző legszívesebben mindjárt behatolna, beöltözne a kiállított látványba.

Kiállításon vagyunk. Benéztünk. Ez egy fiktív séta. Ez egy képzelt látogatás. Ez a kiállítás önmeghatározása, sőt a címe is: „A Látogatás”. Ötvenhatos Galéria.

A kiállítás megnyitóján lidérces UV lila fényben, kályhaezüsttel kikeményített kabátban, mint egy istállómeister, ágál egy kis pódiumról: a szerző.

Fütytel kiváltott lóizék repkednek a bevezetőben. Mintha a „Fütyös” Gyuri előadását hallanánk rólunk, erről a kedves lovasnemzetről. Ez az elviselhetetlenül kellemes showman azt mondja el a megnyitóban, hogy ő ezt a kis kellemetlenséget akarja nekünk adni.

Fintorgunk, de azért előrehajolunk, hogy belessünk. A szerző egy emlékről és álomról beszél, egy látomásról, ami kísérti, és arról, hogy mily boldog, hogy megjelenítheti nekünk ezt a látványt, melyben ő, íme, otthon van. Ám a kiállítási tér inkább egy családi sírbolt vagy, mondjuk, egy fehérfalú kriptá képzetét kelti bennünk, mintsem otthonét, bár a falakon ott van minden, ami a megboldogultnak fontos lehet vagy lehetett. Talán erről van szó. A múlttól. A huszadik századról. Talán a temetés után vagyunk.

Az előadásban személyes dimenzióról, emlékről, álomról hallunk. Ám nyilvánvaló, hogy amit látunk, az installáció, annyira személyes, amennyire egy álom személyes lehet. Igen, ott a személyes tárgyak árnyéka a kiállítási tárgyak mögött. Ott a hang- és képkulissza. Úgy tűnik, a néző választhat, ugye, hogy mit néz meg előbb, mit hallgat meg. Választhat a hang-háttértörmelékéből. Mi kell inkább? Kirkegaard szövege, a „vagy – vagy” dilemmája, vagy két nő telefonbeszélgetése a mindennapi semmiből. Szentséges ég, hisz a legfontosabbról még nem is beszéltem! Ott a házioltár, a tabernákulum, egy lóhát, és benne a kép, amiért jöttünk. A kép, a csábító.

Talán csak az a furcsa, hogy becsábítatásunk a képbe az anus-on át történik. Hát igen, aki itt belép, elhagyhatja minden reményét *a szépséget illetően*. Persze bekukucskálhat a világégi lyukba, sőt nézői áhítattal végső búcsút vehet akár a szépségtől is, ami azért ott van a talált tárgyokban. Egy ikebanát idéző lószarkupacban épp úgy, mint a kiállított villamosbérletekben. Ott van a kétféjű csecsemő újságfényképén és a lidérces fényben fürdő pénzkepeken is. Csak választania kell. De hát az ember már ilyen. Nem tud választani. Csak előremered egy asszociációs mező közepén állva, hirtelen meglepi őt a kép, vagy talán a képzelet.

A néző elképzeli, hogy bukkan fel, és hogy tűnik a semmibe két valaha lelkes állat, hogy hágja át, persze csak képzeletben, a közties lét e tenyérnyi helyét, melyet a szerző otthonának nevez.

Hát persze, e kiállítás fiktív tér. Fiktív ez a tárlatvezetés is. Itt a papíron is ugyanaz az áthaladási útvonal, mint az, amin ezek a fiktív lovak járnak.

E lovak amúgy viszontlátogatók a *nyihahák* világából, természetesen csak képzeletben, áttűnésben vannak. Tengelyirányban törnek át a szobákon, e termen. Az egyik már eltűnőben van, a másik előtt most nyílik meg a vajpuha, fehér fal. Csak a nyakáig látható. Ott van a szájában, amiért jöttem, amiért érdemes áttörni száz fehér falat. Ott van a szájában a haldokló miniatűr remek kis monitor. Ott van benne a látvány. Ott a betevő falat. Hiszen az ma már szájba vehető, sőt emészthető. Minden, ahogy itt jön, tiszta és szép, és úgy is távozik a végbél nyílásán át. Tessék, szemlélhető! Ez nem média-kritika.

Ez egy videó-installáció. Ezt azért nem néztem ki belőle. Nyilván nem magától jön ki a gondolat az emberből. Talán az is csak képszenny, ami kipotyog az űrbe. Tágítható utalás-rendszer ez.

Nem véletlen, hogy a legelszántabbak, az ezredvégén, utóvédharcokba bocsátkozva, a „szépség ellen törve”, ahogy Forgács Péter is, kijelentik, hogy a képzőművészetnek nem az a dolga, hogy a szépségről beszéljen, hanem, hogy kérdéseket tegyen fel. Például azt, hogy mit ér egy kiállítás ebben a helyzetben?

És lássanak csodát! Valami tényleg megszületik közben, ami a szépségen *túl* van. Maga a szépség diszkreditálása lesz szép. A gondolat bennünk. Ugyan Isten után a szépség is

horse head small 1

halott, és csak önmaga szobra. Ám mégis, a háttérben kireparálva, egy szép lóseggben minden itt van egy helyen. Minden, ami a képszenség, sőt annak meggyalázása és felmagasztalása is.

Nincs sok választási lehetőség számunkra.

A választás lehetetlen és fölösleges is. Itt nem a kerkegaard-i *esztétikus és etikus* között, hanem a szar és szar között kell előnybe részesíteni az egyiket. A mai kettősség, a mai nem valódi, vagyis a választhatatlan, a kegyelet és kegyeletsértés, a por és hamu, a szőrtelenítés és a szőrpreparálás, a befogadás és az ürítés összefonódott a jelenlétkben.

Ez a *jehu* kór gyógyszere is, ahogy Swift írja. A bestiák saját ürülékének keveréke az, amit erőszakkal tolnak le a *jehuk* torkán. Ezt a legnagyobb lelkesedéssel ajánlom honfitársaimnak én is, hiszen, ahogy az ír mester korában, ma és ebben az országban is a *jehu* az értelmes állat.

Ahogy Forgács Péter is felvesz egy kétszáz éves szerepet, a depressziós férfié, Swiftét, aki kétségbeesésében, el-elboruló aggyal, halandzsanyelven ír bolondságokat, melyeket kis bagatelleknek nevez el. Engedjék meg, hogy én is bagatellnek nevezem ezen írásomat, hogy kis bagatellnek nevezem Forgács Péter kiállítását is.

Hisz az ilyen kis bagatellben égő szőr bűze állítólag kiűzi a nézőt a tévé elől. Ez az installáció megnyitójának záró aktuusa. Iszonyú bűz, az égett haj bűze lepi el a termet. A huszadik század bűze. Nagyon kellemetlen. Elsősorban az a néző menekül, aki a médiu-mokkal diskurál. Itt is Dis kúrálás folyik, diskurzus, habár kis eltéréssel. Itt a Dis városában, a pokolban a képernyő meggyalázása folyik. Megértve, hogy innen aligha lehetséges oly menekülés, mint Münchhausené, aki fölpattna egy ló hátára, hatalmas ugrással kirepül a várkapun, azzal sem törődve, hogy a kapuzáró vasrostély félbevágja paripáját. A szegény pára egész hátsó fele itt van kitömve. Itt van e kiállításon a négy lelkes állat közül az is, mely köröskörül és belül teljes vala szemekkel. Itt vannak az Apokalipszis, a végítélet faljáró lovai. Mintha ők vonulnának, keresztelve a keresztény kultúrát, egy „anális tengely”, az input és output irányába, a „fallikus és a vaginális között”.

Íme, a kiállítás értelme. Ezt igazán könnyű belátni. Ám, ha esetleg valaki szerint ez a belátás úgy nézne ki, mintha egy ló seggéből húztam volna elő, hát annak is igaza van.

Háború van. Guernica.

Ahogy Picassónál a kibelezett, nyomorult ló szimbolizálja a szenvedő emberiséget, én is szenvedek. Pláne, hogy ma már a kép is bekebelezett. A ló belsejéből jön a szimbolikus közvetítés. A műkritika az ilyen szimbólumot közhelynek nevezi. Ugyanakkor azt mondja, ha a leghétköznapibb közhely egyesül a leghevesebb szenvedéllyel, ott és akkor születik remekmű.

A párhuzamosok a végtelenben találkoznak. A képernyőn. Egy csókos száj cuppant egyet búcsúzól, persze, a végbélnyíláson keresztül.

horse shit small 1